

DR KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

SZOMBAT

„Születésnap ajándék a Megváltónak”

Beszélgetés Frankl Adolffal. — A Sulchan Aruch mint trükk. — Végig a pesti templomokon. — Vámbéry Ruzstem nyilatkozik. — Stern Samuné verse. — Fityula nem futott Jomkippurkor. — Olvasom . . . Nem olvasom . . .! — Színes riportok. — Hirek, — Hirdetések.

VIII. évfolyam 21. sz.

1935. október 19

A címlap Berény Róbert rajza.

Hirdetmény

A Pesti Chevra Kadisa Izr. Szentegylet az általa létesített árvavédő és nevelőalap kamataiból nyújtandó segélyeire ezennel pályázatot hirdet. Pályázhatnak mindkét nembeli 6—14 év közötti izraelita vallású, budapesti lakos, árvagyermek. Előnyben részesülnek tagok árvái.

A folyamodványok, melyekhez születési, valamint az árvaságot igazoló okmányok csatolandók,

1935. október 31-ig

nyújtandók be a Chevra Kadisa előjáróságához. Egyebekben felvilágosítással szolgál az igazgatóság (VII. Erzsébet-körút 26.)

Budapest, 1935. október 4.

A PÁVA-UTCAI TEMPLOMBAN az ősi tradíciónak megfelelően áhítatos szépségében folyt le az ünnepség, a legteljesebb rendben, noha több mint kétezer ember vett részt az istentiszteleten. Már a másodkántor Reich Lázár előimádkozását is nagy figyelem fogadta, de azután az új főkántor, Tennenbaum Dávid imádkozásánál ugyyszólván mindenki ott volt, aki csak befért a templomba. Megrázó hatást váltott ki dr. Farkas József prédikációja, a vallásnevelés, a zsidó diaszpóra kérdéseiről, de főképen, amikor a német zsidóüldözésekről beszélt: „Szüntesd meg a gyűlölködést és a zsidóüldözést, alapozd meg szilárdan a zsidó jövődöt” — mondotta.

A Páva-utcai templomban uralkodó példás rend fenntartásáért köszönet illeti Berger Arnoldot, éppen úgy, mint a szertartási előljárókat, Weisz Mórt és Hoffmann Samut. Azonkívül Reich Bélát, aki elhunyt apját hibátlanul helyettesítette. Az ünnepi felajánlások az idén is megmutatták, hogy a zsidó sziv és zsidó áldozatkészség mindenkor tudja a kötelességét teljesíteni. Különösen Vas Lajos, Herczeg Sándor, dr. Epstein Manó, Dános Géza igazgató, Rosenberg Sándor, Faragó Vilmos, Kun Dezső és a többiek jártak elő abban, hogy utmutató példaadást nyujtsanak a zsidó áldozatkészségről.

Az ünnepi istentisztelet fényét emelte Dános Géza, a MOKTÁR igazgatójának ajándéka, a művészi kivitelű, gyönyörű kandelláberpár és a Danzinger család arannyal dúsan díszített frigszekrény

függönye. Dános Géza hű maradt ahhoz a tradícióhoz, amely családját, a Lanzipger családot minden időben jellemezte, hiszen elhunyt édesapja Danzipger Jakab és neje mindenütt előljártak a jótékony-ság gyakorlásában és mindenütt ott voltak, ahol a zsidó sziv, a zsidó áldozatkészség bizonyítására volt szükség.

FELHÍVÁS A ZSIDÓ SZÜLŐKHÖZ. Egyesületünk elnöksége arra kéri a korrepetitort vagy nevelőt kereső igen tisztelt szülőket, hogy ilyen ügyekben forduljanak titkárságunkhoz, ahol szakképzett, házitanításban és egyéb tárgyak (héber, barmicvó, latin, német, hegedű, zongora stb.) tanításában jártas okleveles tanerők csekély díjazás mellett állnak nagybecsű rendelkezésükre. Országos Izr. Tanítóegyesület VII. Wesselényi u. 44. hivatalos órák d. u. 4—6-ig. Telefon: 44—0—85.

AZ IZR. SZÜNIDEI GYERMEKTELEP EGYESÜLET igazgatósága a folyó év nyarán is meleg szeretettel karolta fel a fővárosi nyomorban sinylődő iskolás gyermekeket és súlyos anyagi helyzete mellett is 600 gyermeket küldött el Balatonboglárra és Diósjenőre, ahol 4-4 napig látta el őket. E gyermekek viruló egészségben, testben gyarapodva, lélekben felfrissülve nemrég tértek vissza a fővárosba, szülők körébe, kik boldogan tapasztalták gyermekeiken a gyarapodás áldásos hatását. Az egyesület ezen akciójára a nyaraltatás kezdetén ezuttal is vajmi kevés összeg állott rendelkezésre, de még sem riadt vissza nehéz feladatától, mert bizott a jószívű hittestvérek áldozatkészségében és remélte, hogy a nyaraltatás végéig a hiányzó összeget az egyesület rendelkezésére fogja bocsátani. Reménye azonban sajnos mindezideig nem vált valóra, azért a most bekövetkezendő főünnepek alkalmából azon kérelemmel fordul áldozatkész hittestvéreihez, hogy adományaikkal — akár a templomokban való felajánlás útján, akár közvetlenül — tegyék lehetővé azt, hogy az egyesület fizetési kötelezettségeinek megfelelhessen, hogy az iránta való bizalom meg ne rendüljön és ezáltal zavartalan működését a szegény gyermekek javára továbbra is folytathatja. Az egyesület meg van győződve arról, hogy kérelme az áldozatkész hittestvéreknél ezuttal is meghallgatásra talál és amidőn az eddig tanusított áldozatkészségért köszönetet mond, egyben a bekövetkezendő ünnepek alkalmából minden egyes pártfogójának és támogatójának szerencsekívánatait nyilvánítja.

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

„Születésnap ajándék a Megváltónak”

Időközönként felkeresem nevezetes földimet, aki szintén Nagyváradon született és nevelkedett. Iskolatársa és jó barátja volt fiatalon elhunyt bátyámnak: Alfonznak. És még most, 50 év után, különös nosztalgiával minden alkalommal szeretettel beszél róla. Tanulságos *Frankl Adolffal* beszélgetni. Mindig tud valami újat és érdekeset elmondani emlékei gazdag tárházából. Legutóbb arról beszélt, hogy mennyire más világ volt Magyarországon 1867-ben, mikor az izraeliták emancipációját tárgyalták az akkori főrendiházban. Az elnöki székekben *Majláth György* országbíró ült, aki későbbben bestiális rablógyilkosság áldozata lett. Mindjárt a tárgyalás elején felszólt Tisza Kálmán édesatyja, az akkori bihari főispán: Tisza Lajos, aki lelkesen üdvözölte az új törvényjavaslatot, már csak azért is, mert ez gazdasági előnyöket helyezett kilátásba az országra nézve.

Tisza Lajos után a katolikus mágnásság legtekintélyesebb tagja és vezére: Cziráky János gróf emelkedett szólásra; ő is örömmel üdvözölte az új javaslatot, de leszegezte, hogy ennél a kérdésnél gazdasági szempontok nem jöhetnek szóba. Őt kizárólag a keresztényi és vallási szempontok irányítják, midőn megszavazza az új törvényt. Azzal fejezte be beszédét:

Vajha ez a törvény még karácsony előtt emelkedne jogerőre, hadd lássa Megváltó Urunk születésnapján, hogy keresztényi erkölcsök hatják át az ország lakosságát. Ez volna méltó születésnap ajándék az Üdvözítőnek.

A főrendiház egy ülésben végzett a törvényjavaslattal Hatvannyolc főrend volt jelen, köztük püspökök és bíborosok. A névszerinti szavazás alkalmából 64-en „igen“-nel szavaztak, ellene csak négyen, névszerint: Zichy-Ferraris Bódog gróf, Pallavicini Zsigmond őrgróf, Barkóczy Zsigmond báró és Podmaniczky László báró.

Cziráky János gróf kívánsága mégsem teljesült, mert Őfelsége I. Ferencz József csak 1867. december 27-én szentesítette a törvényt.

Eddig tartott *Frankl Adolf* előadása, azzal a megjegyzéssel, hogy a parlament levéltárában meggyőződhetek az adatok helyességéről. Nekem azonban kényelmesebb volt felkeresni a mi kitűnő historikusunkat: *Gábor Gyula* drt, aki kapásból, abban a percben átnyújtotta nekem a főrendiház idevonatkozó jegyzőkönyvét. Átolvasva a történelmi aktát, nem tudtam eléggé csodálkozni azon, hogy *Frankl Adolf* milyen pontosan emlékezett a beszédek egyes kitételeire.

*

A következőkben ide iktatjuk *Tisza Lajos* beszédét szószerint és *Cziráky János* gróf beszédének első részét. Mindenképen érdekes olvasmány ez, bár a mai fiatalságra úgy fog hatni, mint egy kőkorszakbeli lelet, pedig nem is olyan régen történt. Hatvannyolc év előtt, 1867. év Karácsonyhavának első napjaiban.

Tisza Lajos:

Nagyméltóságú elnök! Méltóságos Főrendek! Azt hiszem a nagymélt. főrendiház a jelen törvényjavaslatot csakis üdvözölheti. A magyar főrendiház azzal tüntette ki magát századok során, hogy soha megcsökönnyösödött eszmék képviselője nem volt, s mindig tudott a kor szellemével haladni: bebizonyította ezt akkor is, midőn az 1848-diki törvényeket, azon 1848-diki törvényeket elfogadta, melyekben foglalt ígéretet a jelen törvényjavaslat most beváltja. Nekem, megvallom, mint magyar embernek eddig is fájt az, hogy adott szavunkat előbb nem válthattuk be; azonban ez nem a mi hibánk. Üdvözlöm e törvényjavaslatot azért is, mert általa több ezren vétetnek ismét fel a nemzet fiai közé, több ezren, kik vagyonnal, kik tehetséggel, kik tevékenységgel rendelkeznek. Meg vagyunk győződve, ők is befogják látni azt, hogy jogokkal kötelezettségek is járnak s ha eddig Magyarország részéről jogokban nem részesítetvéu, minden kötelezettség alól fölmentetteknek tartották magokat: most midőn e jogok élvezetébe ezen törvény által befognak lépni, tudni fogják,

mi egy magyar honpolgár kötelessége. Én a törvényjavaslatot elfogadom. (Fölkiáltások: Elfogadjuk).

Cziráky János gr.

Nagyméltóságú elnök! Méltóságos Főrendek! Az előttünk fekvő tárgy azok közé sorolandó, melyek mellett sok érv felhozható, amelyek mellett a sok érv felhozatala egyedül csak az ügyet magát is nem úgy jellegezn kívánom azon szempontot, megkivánja. E részben történt felszólalását Biharmegye t. főispánjának egész kiterjedésében helyesen a magamévá teszem; egyedül csak jellegezni kívánom azon szempontot mely engem arra vezérel, hogy én egész készséggel, teljes, soha nem változott e részbeli meggyőződésemet követve, motiváljam szavazatomat: Én ezen kérdést más mint keresztényi és vallási szempontból meggyőződésem szerint nem is taglalhatom. Vallásomnak, melyet hiszen követek, egyik alapelve az: „szeresd felebarátodat, mint önmagadat“, minek természetes következménye, hogy amit nem akarsz hogy mások neked tegyenek, te se tégy másoknak. Ez azon fő sarkpont, amelynek alapul kell léteznie,

ezen közkérdés és minden hasonló kérdés megbirálásánál. Ha netalán ezen kérdés az ország bármely osztályánál még le nem küzdött százados előítéletek következtében nem volna népszerű, az meg nem szűnt

azért igazságos lenni és meg nem szűnt soha igazságtalan lenni, hogy századokon át meg volt tagadva, bizonyos hitfelekezetek részére ezen jogoknak csak hitvallásuk miatt teljesevé. (Helyeslés.)

VÁMBÉRY RUSZTEM:

Törvény-e a törvény? Faj-e a faj?

A Szombat kérdést intézett Vámbéri Rusztem dr.-hoz, több aktuális kérdésben. A kiváló jogtudós szíves örömmel mondta el véleményét a kérdéses ügyekben. Megkérdeztük többek között, hogy köthet-e ma, a nürnbergi „zsidó-törvény“ életbelépeése után „árja“-német állampolgár magyar honosságú zsidó nővel házasságot?

— Természetesen — nem! — hangzott a válasz. Ha külföldi állampolgár magyarral óhajt Magyarországon házasságot kötni, igazolni tartozik, hogy hazája törvényei szerint nincs közöttük házassági akadály. Ez alól az igazolási kötelezettség alól az igazságügyminiszter felmentést adhat és adott is legtöbb esetben. A nürnbergi törvény óta a magyar igazságügyminisztérium egészen egyszerűen — nem adja meg a felmentést, hanem utasítja a feleket arra, hogy a házassági engedélyt Németországból szerezzék be. A folytatás előre tudható — nem kapják meg. A törvény: törvény! Arról természetesen lehet, sőt kell is gondolkodni, hogy mily módon született meg a törvény, hogy vajjon, mint az alkotmányos országban elvárható, tényleges népakarat volt-e, vagy csupán fűhreri-akarát. Hiába azonban minden okoskodás, — tekintet nélkül az előzményekre, a „zsidó törvény“ megjelent a német Reichgesetzblattban, tehát: törvény.

— Nálunk Magyarországon, az a

helyzet, hogy míg egy törvény elkészül, meg van a lehetősége annak, hogy a javaslatot pro és kontra úgy a képviselő és felsőházban, mint a sajtóban alaposan megvitathassák. Látjuk ezt például az új ügyvédi törvényjavaslatnál. Mint ismeretes, ebben is van egy „faj“-szakasz, amely ellen a guvernementális köröket kivéve általános az ellenzés. Néha azonban ez az ellenzés többet árt, mint maga a javaslat. Egyik polgári lapban például egy zsidó fiskális a Curia egyik döntvényét hozza fel az ominózus szakasz ellen, hivatkozván arra, hogy a Curia megállapítása szerint a zsidóság nem faj, hanem felekezet. Köszönjük a megállapítást, de a magam részéről nem fogadom el a Curia kompetenciáját ebben a kérdésben! A faji probléma nem tartozik az igazságügyi fórum elé, még a legmagasabb, tehát a Curia elé sem, azon egyszerű oknál fogva, mert a fajkérdés nem jogi, hanem antropológiai fogalom. Semilyen tudományos kérdést nem lehet döntvéennyel elintézni. Az anthropológusok eddig 54 féle definíciót alkottak az emberi fajok és faji jellegek megállapítására, de egyik definíció sem tökéletes. Eddig még nem sikerült azt se megállapítani, és ami a fő bebizonyítani, hogy a fehérbőrűek között van-e még egyáltalán tiszta, keve-

retlen faj. Eddig még nincs megállapítva pontosan, hogy micsoda tulajdonképpen az úgynevezett fizikai zsidó jelleg? Az úgynevezett zsidó orr talán? Ez véletlenül már meg van állapítva! A zsidó orr a 4000 év előtti hetita keveredés eredménye. A hetita viszont nem volt sémi fajta! Nem szabad tehát határozottan anthropologiai fogalmakat — jogilag szankcionálni, mert ez fából vaskarika.

— Ugyanilyen bizonytalanság

uralkodik a pszichologiai faji jelleg megállapításánál. Nem lehet itt sem határozott kijelentéseket tenni. Nem lehet kimondani, hogy ez bátor, amaz pedig gyáva fajta.

— Az én véleményem: nem szabad a döntvények és definíciók tömegét szaporítani, hanem állandó figyelemmel regisztrálni kell a tényeket. Az örök törvények erősebbek a mondva csinált ephemer határozatoknál, még ha azokat „törvény“-nek titulálják is! Gy. L.

Végig a pesti templomokon . . .

Évek után ismét kíváncsi voltam a pesti zsidók vallásos életének grafikonjára. Végig jártam a templomok egy részét és megállapítottam, hogy talán még sohasem keresték fel a pesti zsidók ily nagy tömegekben a zsinagógákat. A Vigadó nagyterme már reggel 9 órára zsufolásig megtelt és példás volt az istentisztelet. A papi funkciókat Dr. Hevesi Ferenc látta el, az énekes részt a Dohányutcai főkántorok felváltva.

A Rombach templomban a fehér szín dominált, a felnőttek csaknem kivétel nélkül kitliben imádkoznak, az ősi melódiákkal teljesen harmonizál az ott uralkodó ősi áhitat és ősi hangulat. Ha a női karzat nem nélkülözné a rácsozatot, teljesen orthodox imaház képét mutatna.

A Goldmark-terem zsufolva tele. A Wesselényi utcai iskolában a földszinten és emeleten volt istentisztelet, itt Dr. Groszmann Zsigmond hirdette az ígét. Nehéz volt beférkőzni, mert még az udvaron is tömegekben szorongtak a hívők. A Hősök Templomában ifjúsági istentisztelet volt. Itt a fiatalság nagyon nélkülözte a kórust. Kívánatos volna, ha az ifjúsági istentiszteleteken a legjobb szónokok beszélnének.

Minchát és Neilát a Dohányban hallgattam végig. Itt nagy a rend, ami Wozner főgondnok energiáját dicséri. Példá-

san működött a templomi előljáróság is, élén Wiener Mórral, akit hathatósan támogató Dr. Hajdu Miklós nagy elméleti és gyakorlati szaktudása.

Az esti órákban az orgona — nagyon helyesen — teljesen háttérbe szorult, alig szerepelt és így nem zavarta az idősebb generáció gyermekkori emlékeit és ősi áhitatát. Igazi Neila hangulat uralkodott mindvégig a Dohányban, amíg felharsant az előírt Tekió, tisztán, ércesen, melyet ez alkalommal a sátán nem is igyekezett megzavarni.

Templom után a fiatalok várták az öregeket. Erre az orthodoxoknál nincs szükség, ott nem is divatos. Ez neológ szokás, — de szép szokás. És amíg a fiatalok várják az öregeket a templomnál, addig a neológ zsidóságnak még van jövője.

Dr. K. K. E.

Ezüst

disztárgyak és evő-
eszközök a legolcsóbb
gyári árbán

Schleifer

ezüstartugyár, Kazinczy-u. 10
(Rákóczi-ut közelében)

Az egész világ zsidósága imádkozott a német zsidókért

A legszentebb zsidó ünnep, a Jom-Kipur imarendje új imával bővült. A zsidó szenvedés, a sok ezer év óta tartó üldöztetés sok új fohászt, sok új könyörgést tett szükségessé... Sokszor kellett az Isten különös kegyelméhez fordulni, hogy elterelje felőlünk az emberi gyűlölködés viharfelhőjét. Most a németországi események mindennél borzalmasabb gyűlölet-áramlata tette aktuálissá a könyörgést, amelyet dr. Hertz, Anglia főrabbija és dr. Lévy Israel, Franciaország nagy rabbija kezdeményezett és küldött meg a világ valamennyi országában székelő rabbinátusnak. Budapest, Szeged, Varsó, Stockholm, Bécs és több fővárosba, hogy egységesen és egy időben szálljon a fohász a német üldözöttek megsegítéséért. Soha könnyesebben nem imádkozott még Izrael népe, soha keserűbben össze nem facsarodott még a zsi-

dó szív, mint amikor felhangzott az ima, amelyet természetesen Magyarországon minden templomában is elmondottak, amely így szólt:

„Mélyen sebzett szívünk résztvevő gyásszal fordul súlyosan megpróbáltatott testvéreink felé, akiknek létét a megsemmisülés veszélye fenyegeti zsidóságukban és emberi voltukban. Megrabolják az erőtlenekeket emberi jogaiktól és emberi méltóságuktól. Örök életű Isten! Az emberiség atyja, a nemzetek kormányzója, aki szeretetre és igazságra alapítottad a Te világot, nyisd meg a homályos látásuak szeméit, adj mindenkinek belátást, töltsd meg a szíveket nemes érzülettel. Légy a mi segítőnk, hogy mindenki megtalálja az utat Tehozzád a sötétségből a világosságra, a bűnből a megigazulásra, a harchól a lelki engesztelődés békeországába.“

A Sulchan Aruch mint trükk

A Pest melletti Albertfalván, amely eddig a budafoki neológ hitközséghez tartozott, furcsa dolog történt. Összegyűlt egynéhány úr és elhatározta, hogy orthodox alapra helyezkedés céljából gyűlést hívnak össze. Ez meg is történt. Ebben semmi különös nem volna, ha az egész községben volna legalább egy pár ember, aki betartja a rituálékat. Hogy van tehát mégis, hogy orthodox szervezkedés megindulhatott? Talán a ritualitást eddig nem ismerők megtértek? Talán valami lángoló lelkesedéssel telt ember agitációja idézte elő ezt a lelki változást? Szó sincs róla. A szervezkedés egész más okból kecsegtet sikerrel: azzal agitálnak, hogy ha megalakítják az önálló albertfalvai orthodox hitközséget, akkor sem az eddigi neológ budafoki hitközségnek nem kell adózniuk, de nem kell adózniuk a Pesten lakó nagyszámú tisztviselőknek sem, mert felmutathatják, hogy adót fizetnek majd Albertfalván, illetőleg nem fizetnek. A további részletekről nem érdemes tudomást szerezni, de ennyi is ép-

pen elegendő annak bizonyítására, hogy a most elfogadott kongresszusi statutumok a hitközségi adómegosztásra vonatkozó rendelkezéseinek gyors megvalósítása milyen fontos volna, már csak azért is, mert becsületesebb adómorált fog behozni a felekezeti életbe. Hisz egészségesebb viszonyok mellett senki sem gondolhat majd arra, hogy az adó nemfizetés elegendő ok a Sulchan Aruchra, illetőleg orthodox alapra való helyezkedésre.

BÁRÓ HATVANY BERTALAN A RABBISZEMINÁRIUM VEZETŐSÉGÉBEN. Hóman Bálint dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter báró Hatvany Bertalan nagyiparost a Rabbiszeminárium vezérlőbizottságának tagjává nevezte ki. Az új vezérlőbizottsági tag nagybátyja, néhai báró Hatvany Béla helyét foglalja el és működéséhez a felekezet minden körében nagy reményeket fűznek.

HÁZASSÁG. Dr. Richtmann Mózes és neje örömmel értesítik, hogy Rózsi leányuk Vidor Ernővel házasságot kötött. Budapest, 1935. okt. hó. (Minden külön értesítés helyett.)

Egy jubileum margójára

A *Mult és Jövő* most érte el huszonötödik évét és ez alkalommal a szerkesztő jubiláris számmal kedveskedik olvasóinak. A jubiláris szám vaskos kötet, drága papíron, választékos ízléssel szedett és gyönyörű képekkel illusztrált ünnepi szám. Patai József és a *Mult és Jövő* jelentőségét, valamint hatását a magyar zsidó kulturéletre, csak egy hosszabb tanulmányban lehetne kellően méltatni és értékelni, igaz most csak annyit jegyezzünk meg, hogy nemcsak ő lehet büszke és megelégedett, de a magyar zsidóság is megelégedetten és büszkén tekinthet az ő nemzetközi értelemben elismert egyéniségére és munkásságára.

Patai József sok színben szerepel a közvélemény előtt; mint tanár, mint szépíró, mint hírlapíró, mint költő, mint műfordító, mint szerkesztő — de minden írását, legfő-

képen pedig ezt a jubiláris számot az jellemzi, hogy ő elsősorban esztéta, a Szépnek rajongó imádója.

Csak egy megállapítást akarok még róla és munkásságáról leszegezni: A Középső kapu írója, Patai József szintetikus lélek, az egyik oldalon megható nosztalgiával, telítve rajongással ír a jesiva életről, a kabbalisztikus tudomány rejtelmes misztikumairól, — míg a másik oldalon megértő közönyt viseltetik a chalucz élet szabadságával szemben. A jubiláris szám tartalma is alátámasztja a tételünket az ő szintetikus egyéniségéről, hiszen láthatjuk, az egyik oldalon Frankl Adolf, az orthodoxok felsőházi képviselőjének cikke, míg néhány oldallal hátrább Pap Károly szerepel írásaival.

Dr. K. K. E.

A VIII-IX. ker. Izraelita Nőegylet 400 szegényt vendégelt meg az ünnepekre

A nagyünnepek alkalmával a Páva utcai templomkörzetben ismételtén megmutatkozott a zsidó szolidaritás. Roshasonokor éppen úgy, mint Jomkipur előestéjén 400—400 ebédet és vacsorát osztott ki szegény zsidók között a VIII-IX. ker. Nőegylet. Ez a cselekedet több volt egyszerű jótékonykodásnál, itt a zsidó szív, a zsidó összetartozás mutatkozott meg maradéktalan szépségében. Különösen Rosenberg Sándorné elnökszony buzgó, fáradhatatlan munkáját illeti hálás köszönet. Az elnökszony évek hosszú sora óta mindig élén jár azoknak, akik a zsidó nyomor megsegítéséért fáradoznak, mindig ott van, ahol meg kell könnyebbiteni a súlyos zsidó sors viselését, mindig két kézzel ad ott, ahol szükség van rá. Ebben az esztendőben is éjt-nappá tevő szorgalommal és fáradhatatlansággal dolgozott, hogy ez a nemes és valóban szent célú akció sikerrel járjon. Hogy sikerrel járt, még pedig felejthetetlen sikerrel, az elsősorban köszönhető Rosengerg Sándorné elnökszovynak, aki még a Jomkipurt megelőző délutánt is egész az ünnep beköszöntéséig ott töltötte a szegények között, hogy személyes jelenlétével emelje ennek a megható aktusnak melegségét.

Olvason

az egyik felekezeti lapban Sós Endre, a másikban pedig Grauer Miksa Pál érdekes ckkét. Mindkét cikk azt mutatja, hogy felekezeti közéletünkben, ha lassan is, de jelentkeznek az ujszellemű fiatalok. Bizonyosra vesszük, hogy Sós Endre akkor írta meg „Néhány őszinte szó” című tanulmányát, amikor még nem olvasta néhai Grauer Miksa fiának első felekezeti megszólalását. Mert ha olvasta volna, akkor talán kevesebb keserűség áradt volna ki a szívéből . . . Sós Endre azt láthatia Grauer Miksa Pál megszólalásából, hogy az általa úgy szidott „hivatalos álifjak” mellett, vannak szerény, de gerinces, blöffmentes és komoly tudású zsidó ifjúsági vezérek is.

MINDEN UJ KÖNYVET MEGKAPHAT magyar, német, francia és angol nyelven Lukács kölcsönkönyvtár és könyvkereskedésében, Budapest, V. Nádor u. 8. Telefon: 80—6—37. Olcsó helybeli és vidéki előfizetési díjak! — Házhoz szállítás.

OLVASOM,...

NEM OLVASOM...

Nem olvasom

Ros Hasono második napján zajlott le Tolcsván a hősi emlékmű leleplezése, melyen az ünnepi beszédet báró Waldbott Kelemen főrendiházi tag, fővédnök, felkérésére Kornitzer Akiba tolcsvai főrabbi tartotta. Az ünnepélyen több ezren vettek részt. Megjelent a vármegye egész előkelősége: br. Waldbott Frigyes és felesége, Mária Alice kir. hercegnő, Bernát Aladár alispán, Mark tábornok, Hoyos gróf, Rácz Kálmán országgyűlési képviselő és még sokan mások. Kornitzer főrabbi magas szárnyalású ünnepi beszéde mély hatást váltott ki a jelenlévőkből...

Nem olvasom

Egy híres magyar komikus színész özvegye felvételét kérte a Chevra Szeretetházába. Miután a felvétel megtörtént, a művész özvegye azt kérte, hogy adjanak neki külön szobát, ahol teljesen egyedül lehet. A kérdés indokolása egészen eredeti: „Már előre sajnálnám azt a szerencsétlen nőt, akinek velem kellene egy szobában lakni...!”

Olvasom

az „Uj Kor” felekezeti lap közleményét.

Nem szoktunk vitázni és most sem akarunk. Medgyaszay Vince református püspök úr egyik mondatába azonban minden magyar és keresztény embernek bele kell „kapaszkodnia.” Medgyaszay Vince ugyanis azt mondotta, hogy „nagyon könnyen, mondatolni minden korlátozás nélkül a fajiság új nemzeti vallásának zászlója alá sorakozhatnánk.” Kellő tisztelettel csak azt kérdezzük, hogy miképpen kell ezt érteni. Mert

úgy bizonyára nem, hogy a püspök úrnak ezzel a kijelentésével az egész reformátusság egyetértene, amely bizonyára elutasítja magától, mint minden keresztény ember, az új pogányságot és azzal kapcsolatos összes járulékokat. Minekünk legalább is nem kell. Kíváncsian várjuk, hogy milyen választ fog kapni Medgyaszay püspök úr saját híveitől. Ilyet végeredményben nem volna szabad büntetlenül kiejteni Magyarországon.

Nem olvasom

Ugyanegy nap ünnepi Kramer Miksa születésnapját és dédunokája barmiczváját. A talmudnak egyik gyönyörű mondása szerint: Ki dédunokája szájából hallja a Tóra szavát, mintha a szinájhegyi kinyilatkoztatást hallaná. Tekintettel azonban arra, hogy a hagyomány értelmében ennél a kinyilatkoztatásnál az összes megszületendő lelkek már ott voltak: dédapa és dédunoka nemcsak most találkoznak a Tórával, hanem vagy 3300 évvel ezelőtt is találkoztak már.

Olvasom

A magyarban is van kazár, avar, bolgár, szlovén, rúgi, gepida, francia, olasz, bessenyő, kun, tatár, török, német stb. stb. faj. Minden nemzet nagyon sokféle faji elemből van összetéve, még a zsidó is, azzal a különbséggel, hogy a zsidóság a nagy fajkeveredésen már az ósrégi időkben átesett. Lehet, hogy a hitlerizmus gyökeret ver a németeknél és terjeszkedni fog délkelet felé. Ebben az esetben hogyan fognak kezelni bennünket, magyarokat? A magyarok nem árják. De ha komolyra fordul a dolog, a

legsovinisztább magyarok nagy tömegei fogják tudni igazolni, hogy német, szláv vagy román eredetűek, azaz árják. — Ezt írja a csillagos Szabó professzor. Azt mondhatnók: „Autosz epha“ (Ő mondta). De nem mondjuk, csak azt gondoljuk, milyen jó, hogy ő mondta, nem pedig valamilyen zsidó publicista.

Olvason

A végrehajtási novella értelmében kegyszereket, vallási szertartási tárgyakat és imakönyveket végrehajtás alá vonni nem lehet. Most egy végrehajtási ügyben elvi fontosságú végzést hozott a budapesti törvényszék Medzihradszky Jenő elnöklése mellett. A végrehajtó többek között bírói zárlat alá vett két kötet díszes kivitelű aranyozott bibliát. A végrehajtást szenvedő a foglalásnak ezt a részét előterjesztéssel támadta meg. A járásbíróság helytadott az előterjesztésnek. Most a végrehajtó jelentett be felfolyamodást. A törvényszék megváltoztatta a járásbíróság döntését és a foglalás joghatályát a két kötet bibliára is fenntartotta. A bírói határozat indokolása az értékes aranyozott biblia hasonló rendeltetésű bibliával, csekély áron pótolható és már ezért sem indokolt, hogy az értékes kétkötetes, aranyozott bibliát a foglalás alól mentesítsék. (Tekintettel arra, hogy itt nem pergamentre írott széfer-tórákról van szó, zsidó szempontból sem kifogásolható az indokolás.)

Olvason

Némely budapesti mozi Jom Kippur napján rendkívül olcsó helyárrakkal hirdetett 12 órakor és délután 2 órára előadást. Ugy gondolták, hogy az éhes hiteknek talán elmegy az étvágyuk. Groteszk ellentéte ez annak az őskori szokásnak, amelyről a Talmud is beszél, hogy Jom Kippur napján kimentek a szép hajadonok táncolni a szőlőbe és odajöttek mint szemlélők az ifjak is. De nem azért, hogy elmenjen az étvágyuk, ellenkezőleg, hogy megjöjjön az étvágyuk a nősülésre.

Nem olvasom

Az egyszerű verset a héber nyelv himnemű szóval jelzi („sir“), a poe-sist magát azonban nőnemű szóval (sira), mintha abból a lélektani alaptól indulna ki, hogy a női lélekület megnyilatkozása igazi poesis. Ilyen „sira“ az a pár megkapó sor, amelynek megírására nem a pogány Múza csókja, hanem Adonáj szeretete ihlette meg a költőt, Stern Samunét. Ime a vers:

„Hisszük, hogy felvirrad még
fejünk fölött a nap.
Hisszük, hogy üldözött testvé-
reink végre megnyugszanak.
Hisszük, hogy Adonáj áldásos
békét adhat.
Hisszük, hogy végre az ember
mint ember munkálkodhat.“

Olvason

Egy jobboldali lapban gunyos riportot olvastunk arról, hogy egy hitközségi metsző, aki a vágóhidon teljesített szolgálatot, állatkinzás vádjával terhelten állott dr. Hámory Zoltán rendőrbíró előtt. A cikknek tendenciája elfogult, bár természetesen mindenki egyetért abban, hogy büntetendő cselekedetet követ el az a metsző, aki megengedi az állatkinzást, hát még aki maga elköveti. Vétkezik a Tóra ellen, amely előírja, hogy még az ellenség szamarán is segíteni

szó csupán:
**3 SIRKÓ
LÖWY-NÉL
BUDÁN**

**II. FŐ-UTCA 79.
TELEFON: 51-5-81**

**Alkalmi vételek
legolcsóbb áron!**

**II. Zárda-utca 3
Margit körut sarok**

kell, ha terhe alatt roskadozik, vétkezik a talmudi hagyomány ellen, amely azt állapítja meg: az állatkinzás kerülése törői előírás. Nekünk a tárgyalás menetéből csak egy látszik kiemelendőnek, az a bölcs és fenkölt mód, amellyel dr. Hármory Zoltán rendőrbíró kezelte az ügyet, aki az említett jobboldali tudósító szerint ezt mondta: „A saját vallása ellen is bünt követ el, ha kinozza az állatot! Még a saját törvényeit sem tartja be. Tudja-e, hogy a zsidóknál az egyszer lekötözött állatot újra nem szabad felállítani és azután levágni?”

Olvason

A napilapok jelentése szerint, német háztartási alkalmazottak tömegesen jelentik be a zsidó vallás közösségebe való áttérésüket, rokonszenvből eddigi gazdáik iránt s eddigi gazdáik kedvéért vállalják a nem-árjákra zúditott szenvedéseket. Ez a páratlanul álló áttérési mozgalom emlékeztet Heine híres kijelentésére, hogy hányszor kellene Németországban végrehajtani a bibliai rendeletet: a szolgát, aki nem akar szabadságot, hanem inkább megmarad gazdája házában, fülátfurással kell megbélyegezni. De vajjon ez a gunyos kérdés a szóbanforgó mostani cselekedetekre is áll? Fgész biztosan: nem.

Nem olvason

A jubiláns Ditrói Mór, a magyar színházigazgatók nesztora meséli: Sohasem érdekeltek az anyagi dolgok, így aztán nem csodálható, hogy egy szép napon azt kellett konstatálnom, hogy minden anyagi támogatás nélkül, egy fillér nélkül állok a nagyvilágban. Már-már elvesztettem a hitemet az emberek jószágában, amikor egy napon a fasor szanatóriumba hivatnak, mert az egyik beteg — egy középkorú úr — mindenáron beszélni akart velem. Nem emlékeztem, sem a nevére, sem az arcára, csak a beszélgetés során derült ki, hogy egyetemi hallgató volt Kolozsvárott, mikor én az ottani színház igazgatója voltam és mint

ilyen ingyen passpartout-ot adtam neki a színházba. Most megtudta, hogy rossz viszonyok közé kerültem és megkért, hogy későn bár, de megfizethesse a jegy árát. Azóta minden hónap elsején megkapom a régi karzatjegyért a havi 100 pengőt. Ez a nemes szívű ember: Vaiszlovich Emil, a nagyváradi Park-szálloda tulajdonosa.

Nem olvason

Őszintén szólva, eddig nem tudtam, hogy létezik egy „Kiscséri istálló.” Úgyszintén nem tudtam, hogy az istálló tulajdonosa Eismann Gyula, a Chewra Kadisa lelkes előjárója, azt sem tudtam, hogy ennek az istállónak van egy lova, amely a különös „Fityula” névre hallgat. Én csak szószerint leírom, amit nekem egy „ló-ember” elmondott. Az október 6-i lóverseny napon Eismann owner úr Fityula nevű lova a harmadik és a hatodik versenyszámban volt benevezve. A harmadikba esélytelenül, a hatodikba kilátásos esélyekkel. Az owner joga, hogy abban a versenyben indítsa a lovát, amelyikben akarja. És az owner élt is a jogával és lovát az — esélytelen harmadik futamban futtatta, mert a hatodik futam már a Kol Nidre imádkozásnak idejére esett volna. Eismann Gyula betartotta az irás szavait és a Szombatok-Szombatján nem engedte meg, hogy lábasjósága fáradjon,

dolgozzon. Azt hisszük, hogy ez az első olyan eset, mikor valaki a turf zöld gyepén is hitet vallott a szinái kinyilatkoztatás tíz paracsolatja mellett . . .

Olvasom

„Kelt Budán.“ Ilyen anakronizmus is akadhat 1935-ben! A budai hitközség meghívót bocsájtott ki dr. Vidor Pál rabbi beiktatása alkalmából. A meghívó végén olvasható: „Kelt Budán“ — évtizedekkel azután, hogy megszűnt létezni és egyesült Pésttel. Rosszul stilizálva még így lehetett volna írni: „Kelt budai hitközség székházában, Budapest II. Fő ucca 12.“ De így röviden: „Kelt Budán“, — nem egyéb, mint demonstráció az unifikáció ellen. Csak azt nem értem, hogy papi installáció alkalmával miért nem ásták el a harci bárdot? . . .

Olvasom

az egyik előkelő budapesti német napilapban, hogy két fiatal tudós Debrecenben kiadta az első héber-magyar szótárt. Aki ilyen kiváló lapban zsidó munkát megbírá (A. F.) annak illenék tudni, hogy az első héber-magyar szótárt Pollák Káin volt főv. tanár adta ki Budapesen 1881. évben e cím alatt „Héber-Magyar Teljes Szótár“ (Az átdolgozás jog fenntartatik). 409 l. Erre a helyreigazításra nemcsak a puszta igazság készlet, hanem Pollák Káin reputációja, aki Előszavában beismeri. „Évek hosszú során foglalkoztam e mű anyagainak összegyűjtésével, míg végre sikerült azt sajtó alá bocsájtanom. „Tudósok vigyázzatok szavaitokra, mert. . .“ H. M.

Olvasom

Svájcban a mohamedánok kongresszust tartottak, amelyen az arabok a zsidó Palesztina ellen foglaltak állást és a magyarországi kiküldöttek indítványára elhatározták, hogy Magyarországon mohamedán tanintézetet nyitnak. Mindez nem érdekelne bennünket, ellenben az érdekes, hogy az iszlám kebelébe kérte a

felvételét egy római egyetemi tanár és miután elmondotta a mohamedán krédót, rövidesen felvették. Ez a könnyű módon való felvétel igazolja az elmúlt Majmuni jubileumok alkalmából többször szóba került történeti reminiscenciát. Majmuniról ugyanis azt mondták, hogy valószínűleg egy ideig maga is kényszerülve volt látszatra mohamedánként élni, mert a semad-ról szóló iratában az van, hogy az izlámra áttértek nem tekinthetők renegátoknak, mert tulajdonképpen csak egy lényegtelen formaságról van szó és a krédó elmondása után a mohamedánok egyáltalában nem törődnek a prozelita életmódjával. — Hogy hogy van Majmuni kényszer mohamedánságával, azt nem tudjuk, de a svájci mohamedán kongresszusnak leírt jelenete bizonyítja, hogy az iszlám valóban nem nehezíti meg azoknak kedvét, akik könnyű szerrel be akarnak térni a Mohamed ölébe.

Olvasom

A sokoldalú tudós és híres logikus Vámbéri Rusztemmel nehéz vitába szállni. Mégis kénytelenek vagyunk azt mondani, hogy ez alkalommal a Curiával kapcsolatos kijelentéseiben nincs igaza. A Curia az adott esetben nem érdeklődött a fajkutató tudósok teóriái és vitái iránt, azt sem akarta eldönteni, hogy vajjon a zsidóság faj-e, vagy felekezet, csupán annak megállapítására szoritkozott, hogy a magyar állam, az érvényben levő törvények szerint, a zsidóságot felekezetnek tekinti és nem eltérő fajnak. Ebben a kérdésben pedig a Magyar Királyi Curia a legilletékesebb, sőt elsősorban és perdöntően illetékes . . .

TOKAJI MINTAPINCE

FUCHS LÁSZLÓ

tolcsvai bórtermelő lerakata.

BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 5.

Telefon: 81—2—74.

KESZLER
KÁVÉSZAKÜZLET
 November 1-től
TERÉZ-KÖRUT 56
 NYUGATIVAL SZEMBEN
 (BUDAPEST Gyógyszerár mellett)

Olvasom

Az amsterdami zsidók monstre tiltakozó gyűlést rendeztek a nürnbergi zsidó törvények ellen. A gyűlésen felszólalt Drost, rotterdami katolikus lelkes is, aki beszéde során a következőket mondta: „... Mi katolikusok, úgy érezzük, hogy a zsidókat sújtó jogtalanságok ellenünk is irányulnak...!” I. I. Buskes, protestáns lelkes ezt mondta: „Az az Isten, akinek nevében Göring beszél, báványkép csupán, melynek semmi vonatkozása sincs Ábrahám, Izák és Jákob istenéhez.” A hágai legfőbb törvényszék helyettes elnöke, Dr. L. E. Visser kifejtette, hogy a nürnbergi törvények nem törvények, hanem kodifikált gyűlölet...

Nem Olvasom

Meghalt Donát bácsi, aki az utolsó években azt akarta bizonyítani, hogy a bibliai kitétel: „Mert én az Örökkévaló megbüntetem az apák vétkeit a gyermekekben” az egyház hivatalos latin fordításában hibásan van visszaadva, mert szó sincs arról, mintha a biblia bosszúálló Istent tanítaná, ellenkezőleg: arról van szó, hogy Isten beszámítja az apák vétkeit a gyermekeknek enyhítő körülménynek. — Mint autodidacta, bátor egyoldalúsággal buzgólkodott ez irányban. Rómában személynél is előadta érveit. Ideális törekvéseiért megérdemli, hogy tisztellel emlékezzék meg róla a felekezeti közvélemény, amikor a földi terekről Isten elé vonul, akit életében, mint szeretet és a kiengesztelés kútfóráját tisztelte és hirdette.

Olvasom

A Jabotinszky vezetése alatt álló új cionista frakció egészen modern propaganda eszközökkel harcol. Az új-cionista mozgalom bécsi kongresszusát már a „Jabotinszky-indulóval” nyitották meg, maga Jabotinszky pedig olyan stílusú és hangú beszédet mondott, amelyek még a szélsőségesb cionisták körében is vakmerő újításnak tűntek fel. Jabotinszky briliáns népszónok, csak az a baj, hogy előadasmódja veszedelmesen hasonlít Hitleréhez...

Nem Olvasom

Egyik varsói újságban H. Liebermann érdekes cikkben írja meg Kuk, jeruzsálemi főrabbi utolsó óráit. A főrabbi halos ágya mellett állandóan ott tartózkodott Zondek professor, a világhírű belgyógyász, akivel a nagybetűs főrabbi egészen utolsó percéig beszélgetett. Mikor Zondek professor bevallotta, hogy ő nem nagyon tartja be a vallás előírásait, a haldokló főrabbi igyekezett a tudós professzort meggyőzni arról, hogy a tudományokban való elmélyedés mellett a vallásos életet sem kell elhanyagolni, mert a vallás és tudomány jól megférnek egymás mellett, sőt kiegészítik egymást. Az agónia beállta előtt Kuk főrabbi utolsó szavai ezek voltak: „Avval a szent meggyőződéssel megyek el, hogy eljön még az az idő, mikor a világ minden egyes zsidója megfér...”

A MAGYAR CIONISTA SZÖVETSÉG ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉNEK A MAGYAR CIONISTA SZÖVETSÉG ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉNEK A MAGYAR CIONISTA SZÖVETSÉG ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉNEK A MAGYAR CIONISTA SZÖVETSÉG

október 27-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel tartja Andrássy-ut 67. I. szám alatti Herzl-teremben. A délelőtti megnyitó ülés programja: 1. dr. Miklós Gyula: elnöki megnyitó, 2. dr. Fritz Ullmann, a csehszlovák cionista szervezet főtájkára: „Die Weltlage des Zionismus”, 3. dr. Fodor Lajos (Hatvan): „A cionisták hitközségi programja”.

SZEGÉNYEK FELRUHÁZASA. A Pest-i Izr. Noégylet ez évben is meleg ruhanevet szándékozik juttatni a legjobban rászorult szegényeknek és ezért ezúton kéri a jászvü közönséget, hogy minden-nemü ruha-, téhénemü- és cipőfeleslegét bocsassa a nemes cél érdekében az egyesület rendelkezésére. (VI. Dessewffy utca 41. Telefon: 13-1-66.)

A Schocken-Verlag könyvujdonságai

Négy újabb kötettel gazdagította a kitűnő berlini könyvkiadó vállalat a zsidó irodalom barátainak könyvespolcát. A megszokottan gondos kiállítású, tetszetős könyveket alább ismertetjük:

Gerhard Scholem: A teremtés titkai. A „Sohar“ egy fejezetével foglalkozik ez az érdekes írás, amely egy szempillantásra fellebbenti a titokzatos kaballa sűrű fátylát.

Agnon: Sippur paschut. (Egyszerű elbeszélés.) Héber nyelvű könyv. Az esemény a háboru előtti Galiciában játszódik le. A régi generáció harcol az új generáció ellen, melynek lelkében már bontogatja szárnyát a cionizmus utáni vágyódás.

Agnon: Beschuva wanachas. (Örömben és kényelemben.) Szintén héber könyv. Mindennapi történetek Palesztinából, de az egyszerűen induló históriák mindegyike észrevétlenül átmegy a csodák birodalmába. Ebben a kötetben olvasható a Tel-Aviv városának Bialik-díjával jutalmazott Bilwaw jammim (A tengerek szívében.) című csodálatosan szép elbeszélés.

Granadai Mose Ibn Esra: Világi költemények. Jehuda Haléwy és Slomo Ibn Gabirol híres kartársának világi költeményeit tartalmazza a hatalmas, 440 oldalas, kvart-alakú kötet. Dr. Bródy Henrik évtizedes kutató- és gyűjtőmunkásságát dicséri ez a könyv, mely megismerteti az olvasót Ibn Esra csodálatos költészetével. (Gy. L.)

BARMICVA. Előkelő közönség előtt folyt le szeptember 29-én dr. Sallai Ábris, az V. ker. templomkörzet helyettes előljárója és neje, Hirsch Gyöngyike, a Lipótvárosi Nőegylet elnökségi tagja Imre fiának barmicvo avatása. Az avatóbeszédet dr. Hoffer Ármin rabbi tartotta, buzdítva az ifju barmicvót, hogy nagyszülei és szülei nyomdokában járjon, akik igaz zsidó szívvel hoztak mindig áldozatot a zsidó közélet és a jótékonyság oltárán. Délután dr. Sallai Ábris és neje vendégül látták barátaikat és ismerőseiket.

VIRRASZTÓESTI ISTENTISZTELET a Dohány uccai templomban. Régi szép hagyományoknak felelevenítésével a pes-

ti izraelita hitközség a Dohány uccai templom ünnepi istentiszteleteinek rendjébe az idén is beillesztette a Hósanó Rabbó és a Misné Tauró virrasztóestjének istentiszteletét. A virrasztóesti istentisztelet Hósanó Rabbó előestjén, október 17-én, csütörtökön este 7 órakor lesz a Dohány uccai főtemplomban, hitszónoklattal és a teljes énekkar közreműködésével. Kegyeletes hagyományainkhoz híven a bűnbánat napjaiban felkeressük Kivré Ovausz utainkon szeretteink sirjait; sokan testvéreink közül nem teheték meg e zarándokutat, de a bűnbánat napjaiban, amelyeknek szent hangulata Hósanó Rabbó bensőséges imáiban is benne van, a kegyelet érzelme kíséri áhítatunkat. A Hósanó Rabbó és a Misné Tauró virrasztóestjének istentiszteletén dr. Hevesi Simon vezető főrabbi és dr. Groszmann Zsigmond rabbi tartanak írásmagyarázó beszédet, az énekrészeket Linetzki Bernát főkantor a teljes énekkar és orgona közreműködésével látja el. A Dohány uccai templom Hósanó Rabbó istentiszteletén, október 18-án, pénteken reggel háromnegyed 7 órakor Ábrahámson Manó főkantor működik közre.

Az emberi élet számára

a legokosabb gondolat és cél:

egészségesnek lenni, szorgalmasan dolgozni s mindig remélni, szeretni a jelent, hinni és bizni a jövőben!

A véletlen szerencsét sem szabad azonban elmulasztani és amennyire lehetséges, egy kis áldozattal havi 3 vagy 6 pengővel részt kell venni az osztálysorsjátékon, mert **reménység, hit, kedv, bizalom költözik ezáltal a lelkekbe.**

Hátha a szerencse is rámosolyog Önre és sikerül váratlanul egy hatalmas összeget nyerni.

Próba - szerencse!

LENGYEL LÁSZLÓ HALÁLA. Fiatalon, 51 éves korában, mint a jó katona az őrhelyén — a füstös, kormos redakciósobában halt meg Lengyel László, a Pester Lloyd politikai szerkesztője. Kiváló újságíró volt, a háboruban is teljesítette kötelességét: 36 hónapig volt a fronton és egyike volt a legszebben dekorált tartalékos tiszteknek. Váratlan halála az újságírók népes táborán kívül előkelő családját döntötte gyászba, feleségét, Kunstädter Paulát, Kunstädter Adolfnak, a Rombach-utcai templom kiváló előljárójának leányát, fivéreit, köztük Lengyel Ernőt, a nagynevű publicistát. Kedden délután temették a rákoskereszturi izraelita temetőben a Chevra Kadisa által adományozott dízsírhelyen. Az egyházi szertartást dr. Hevesi Simon vezetőfőrabbi és Bornstein Hermann, a Rombach-utcai templom kiváló képességű főkántora végezte. Az újságíró egyesület részéről a parlamenti tudósítók nevében Törs Tibor országgy. képviselő, az újságíró intézmények megbízásából pedig dr. Boross László főtítkárral búcsúztatta.

HALÁLOZÁS. Hatvankét éves korában váratlanul elhunyt Reich Salamon, a Páva-uccai templom főgondnoka. A közmegebecsülésben, közszeretetben álló lelkes és puritán férfit halála nemcsak közvetlen családját, hanem a VIII—IX. ker. Templomkörzetet is mélyen sujtotta. Reich Salamon családja ellátatlan maradt itt és mi reméljük, hogy illetékes helyen, ahol annyiszor adták tanujelét az elhunyt iránti szimpátiának, meg fogják találni a módját annak, hogy Reich Salamon árváinak ne kelljen nélkülözésekkel küzdeni.

HA MÉG NINCS OSZTÁLYSORSJEGYE, siessen venni, vagy rendelni! Ha gazdag szeretne lenni, ne mulassza el a fenti ajánlást. Ha súlyt helyez arra, hogy állandó jó érzése-reménysége legyen, rendeljen azonnal egy osztálysorsjegyet. Ha szereti a nyerési esélyeket és önbizalmát fokozni akarja, ne mulassza el a figyelmeztetést. Ha nem nyert eddig az osztálysorsjátékon, ne csüggedjen, ne adja fel a reményt, mert a szerencse forgandó, itt is a kitartás a fontos! Ha még-

Török A.
és Társa

BANKHÁZ R. T.

BUDAPEST, IV. SZERVITA-TÉR 3

A m. kir. osztálysorsjáték főárusítói

Kisérlelje meg szerencsésjét és vásároljon osztálysorsjegyet

TÖRÖKNÉL

Főnyeremény szerencsés esetben

500.000 PÉNGŐ

Az első osztály húzása

OKTÓBER 19-én és 22-én

Hivatalos I. osztályú sorsjegyárak:

Egész sorsjegy

Fél sorsjegy

Negyed sorsjegy

P 24. —

P 12. =

P 6. —

sem óhajt résztvenni az új október 19-én kezdődő osztálysorsjátékon, küldje azonnal vissza a kapott sorsjegyet, különben kárt és veszteséget okoz.

MINDENÜTT A VILÁGON gyakorlati tapasztalat bizonyítja, hogy a gazdasági válság és a rossz üzletmenet leküzdésére legalkalmasabb, legbiztosabb a reklám és főleg az újsághirdetés. Hogyan, hol és mikor kell és lehet eredményesen hirdetni? Ez megtudható a 39 év óta közzismert Leopold Gyula hirdető vállalatánál, Erzsébet körút 39. Telefon: 42-1-55. Leopold Gyula nemcsak szakszerűen és páratlan pontossággal, hanem az egész Európában szerzett tanulságok célszerű felhasználásával teljesíti odaadó lelkiismeretességgel az összes megbízásokat.

RADIUS FILMSZÍNHÁZ, Nagymező utca 22—24. Telefon: 22 0—98. Előadások kezdete 3. 5. negyed 8, fél 10 órakor.

Felolós szerkesztő és kiadó: Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE, Budapest, VI. gr. Zichy Jenő u. 43.

Telefon: Aut. 27-1-35. — Az előfizetés ára: egész évre 30 pengő, egyszerű papíron 20 pengő.

Postatakarékszám 16.760

Neufeld Zoltán (PANNONIA) nyomda. VI., Vörösmarty-ucca 47a. — Telefon: 28-1-98.